

LOUIS MICHEL (1906-1944)

1941

Louis Michel werd geboren te Bagimont (provincie Luxemburg) op 31 juli 1906 en overleed te Aalst op 19 juli 1944.

Hij volbracht zijn hogere studiën aan de Katholieke Universiteit te Leuven : kandidaat in de klassieke filologie (1926), licentiaat in de thomistische wijsbegeerte (1927) en doctor in de letteren en wijsbegeerte, groep Romaanse filologie (1929). Werd benoemd tot leraar aan het Koninklijk Atheneum te Mechelen (1929), en aldaar belast met het onderricht in het Frans in de drie hoogste klassen van de Humaniora.

Verliet deze functie om een leerstoel voor het Frans te bezetten aan de Rijkshandelshogeschool te Antwerpen (1931), opdracht waaruit hij aftrad in 1941.

Werd benoemd, bij besluit van de sekretaris-generaal d.d. 24 maart 1941, tot docent aan de Rijksuniversiteit te Gent en aldaar belast met de volgende cursussen : Encyclopedie der Romaanse filologie (cand. L. & W., groep Rom. fil.); Verklaring van Franse schrijvers, partim : moderne tijden (id.); Filologische oefeningen over de Romaanse talen, en inzonderheid het Frans (id.); Grondige geschiedenis der Romaanse letterkenden, partim : Zuidelijke literaturen (lic. L. & W., groep Rom. fil.); Waalse dialectstudie (keuzevak, id.);

Bijzondere methodenleer van het Frans (aggr. M.O.H.G., groep Rom. fil.). Lid van de „Académie Luxembourgeoise” en van de „Société genevoise de linguistique”. Briefwisselend lid van de „Société de Littérature wallonne” te Luik. Bestuurder-stichter van het tijdschrift „Les Dialectes belgo-romans” (1937). Kwam op 19 juli 1944 om het leven, bij een luchtaanval op het station te Aalst, terwijl hij van een examenzitting aan de Gentse universiteit naar zijn woonplaats te Brussel terugkeerde.

Zich spiegelend aan het voorbeeld van zijn professoren te Leuven, Béthune, Doutrepont en Bayot, hield Louis Michel zich eerst bezig met de middeleeuwse literatuur. Hij wijdde zijn proefschrift voor het doctoraat aan de Karolingische

legenden in het werk van de kroniekschrijver Jean d'Outremeuse. Deze belangrijke en zeer originele bijdrage tot een aspect van het Frans epos werd opgemerkt door de „Académie Royale de Langue et de Littérature françaises de Belgique” die ze uitgaf in haar „Mémoires”. Maar gedreven door zijn zin voor algemene begrippen, alsook onder invloed van een contact met het praktisch onderwijs van het Frans, richtte Michel al vroeg zijn bedrijvigheid op de studie van moderne taalkunde. Zijn artikels in het „Tijdschrift voor levende Talen”, sedert zijn stichting (1935), laten hem kennen als iemand die zich speciaal toelegt op het zoeken naar de betrekkingen tussen zielkunde en taal. Zijn belangstelling voor de Waalse tongvallen is te verklaren niet alleen door het feit dat hij optrad als testpersoon bij Prof. Jean Haust's onderzoekingen voor het opstellen van de „Atlas linguistique de Wallonie” — Michel was immers afkomstig van een der zeldzame Belgische dorpen dat taalkundig deel uitmaakt van Champagne — maar ook en vooral doordat het waarnemen van de kleine taalgemeenschappen hem toeliet een brug te slaan tussen taal en sociologie. Overigens hield de stichter van het tijdschrift „Les dialectes belgo-romans” niet op de studie van die betrekkingen te bevorderen, in zijn artikels en in talrijke aantekeningen over hetgeen de dialecten aangaat in de gewestelijke actualiteit. Ten slotte, op een heel verschillend gebied, werd zijn aandacht in beslag genomen door een jonge wetenschap, de fonologie.

Belangstellend in gedachten meer dan in feiten, en nochtans rijk aan een uitgebreide en zorgvuldig bijgehouden kennis, ontpopte Louis Michel zich in zijn Gentse leerstoel als iemand die „wekt”. Hij bekommerde er zich vooral om zijn leerlingen in te wijden in de methodes van een filologisch onderzoek, verlevendigd door een voortdurend contact met de andere menselijke wetenschappen. Hoe betreurenswaardig is het dat een gewelddadige dood zo'n persoonlijke geest en hardnekkige werker belette volkomen te tonen wat hij kon en dit toen hij een leeftijd had bereikt, waarop hij als gewettigd kon beschouwen „les grands espoirs et les vastes pensées”!

M. PIRON.

PUBLIKATIES VAN LOUIS MICHEL

IN BOEKVORM

Les Légendes Épiques Carolingiennes dans l'œuvre de Jean d'Outremeuse. Mémoires de l'Académie Royale de Langue et de Littérature françaises, deel X, 8°, Bruxelles-Liège, 1935.
Tendances de la linguistique contemporaine. La phonologie. Coll. Langues vivantes, nr. 2, 8°, Brussel, [1942].

ALS BIJDAGEN IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELWERKEN

Les localisations ardennaises de la légende des Quatre Fils Aymon. La Grive, nr. 21, 1933.
Psychologie et Enseignement du vocabulaire. Revue des langues vivantes, I, 1935.
Quelques aspects de la légende de „Basin le bon larron”. Annales du XXXe Congrès de la Fédération archéol. et hist. de Belgique, Brussel, 1936.

La Paix entre les peuples: idéal à proposer par l'explication de textes de penseurs français. Revue des Langues vivantes, II, 1936.

Un enseignement moyen flamand peut-il conduire à un enseignement supérieur français? Ibidem.

Plaidoyer pour la formation „pratique” des professeurs de langues étrangères modernes. Ibidem.

La légende de Néron dans l'œuvre de Jean d'Outremeuse. Bulletin du Vieux-Liège, nr. 33, 1936.

La Dialectologie et la Sociologie. Annuaire du Cercle Pédagogique des professeurs de l'Enseignement moyen sortis de l'Université de Louvain, XXXV, 1937.

Fondements sociologiques, historiques, psychologiques de la syntaxe française. Revue belge de Philologie et d'Histoire, XVI, 1937.

La vulgarisation du „bon usage” du français contemporain. Revue des Langues vivantes, III, 1937.

„Les Dialectes belgo-romans”: une revue, un titre, un programme. Les Dialectes belgo-romans, I, 1937.

Antoine Meillet: Le legs d'un éminent linguiste à la dialectologie. Ibidem.

Alphonse Bayot. Ibidem.

Introduction méthodologique à une bibliographie linguistique et littéraire belgo-romane. Ibidem.

Pour une conception sociologique de l'anthroponymie. Premier Congrès International du Régionalisme : Compte-rendu et Communications, Gembloux, 1938.

Esquisse méthodologique et plan-questionnaire d'anthroponymie sociologique. Actes et Mémoires du premier Congrès International de toponymie, Paris, 1938.

La linguistique de Ferdinand Brunot et l'enseignement de la langue française. Revue des Langues vivantes, IV, 1938.

Faits et méthodes dans la monographie linguistique d'une commune: „L. Remacle: Le Parler de La Gleize”. Les Dialectes belgo-romans, II, 1938.

Le canevas rythmique du „P'tit rôsi” d'Henri Simon dans la chanson populaire française. Ibidem.

„Gaume”, „Gaumais”, „Gaumet”. Ibidem.

La linguistique dans l'enseignement destiné aux non-spécialistes. Revue des Langues vivantes, V, 1939.

„Hogais”, „Hoguet”, „Ardenne”, „Ardenmais. Les Dialectes belgo-romans, III, 1939.

Réalités psycho-sociales et degrés du bilinguisme. Cinquième Congrès International des Linguistes : Réponses au questionnaire, Brugge, 1939.

Les ensembles sémiologiques dans la linguistique française. Revue des Langues vivantes, VI, 1940.

Les méthodes des sciences sociales et l'étude des œuvres littéraires de la Wallonie. Ibidem, VII, 1941.

A propos de l'histoire du collier de Clovis chez Jean d'Outremeuse. RBPH, XXIII, 1944.

Les Littératures contemporaines jugées par nos compatriotes. Revue des Langues vivantes, X, 1944.

Les origines et les transformations de la „Chanson de Roland”. Examen critique d'une théorie nouvelle, RBPH, XXV, 1946-1947.

IN SAMENWERKING

„Siri”, nom commun de la région de Nismes (met O. JODOGNE). Uitgave van † A. Bayot, Bulletin de la Commission roy. de Toponymie et Dialectologie, XII, 1938.

Linguistische Studiën III (met G. DE POERCK). Uitgave van † G. van Langenhove, Recueil van de Faculteit van Wijsbegeerte en Letteren der Univ. Gent, afl. 100, 8°, 1946.

Medewerking aan : Revue Belge de Philologie et d'Histoire, Revue des Langues vivantes, Les Dialectes belgo-romans, enz.